

Posudek na bakalářskou práci

Název: Socializace dětí v národnostně smíšených rodinách – perspektiva matek

Autorka: Jana Šmejkalová, Di.S.

Fakulta humanitních studií Univerzity Karlovy v Praze, 2014, 84 s.

Téma své bakalářské práce ukotvila Jana Šmejkalová v problematice transmise kultury v globalizovaném světě. Prvotním zájmem bylo: Jaké normy a hodnoty předávají matky migrantky svým dětem, které žijí v rámci národnostně smíšených rodinách, konkrétně česko-tureckých žijících v Turecku. Jejím východiskem se stal koncept transnacionální migrace. O socializaci těchto dětí tedy uvažovala jako o včleňování do více kulturních okruhů. Kladla si tedy otázku, do jaké míry a v jakých ohledech matky kulturní nabídku více prostředí, tedy možnost participovat na společnostech více prostorů, vnímají (reflektují) a cíleně zprostředkovávají. Svoji studii opřela o data, která získala empirickým výzkumem, vedla polostrukturované rozhovory s osmi ženami, kontext sociální reality života v Turecku získala i na základě pozorování.

Bakalářská práce je standardně členěna. Jednotlivé oddíly jsou obsahově konzistentní. Teoretická část vytváří konceptuální rámec, vyniká svoji přehledností a graduje. Pro vytvoření teoretického rámce také autorka pracovala s širokouází literatury (ve vztahu k bakalářské práci), nicméně je otázka do jaké míry zůstávat u citací z druhé ruky a především je nutné v tomto případě dodržet zavedenou citační normu. Možná je škoda, že posléze teoretické koncepty nijak nevstupují do diskuse s nálezy a explicitně nepodpírají interpretace autorky. Uvedení do kontextu života v Turecku vytváří relevantní vstup do zkoumaného prostředí. Zejména pak seznamuje s podmínkami migrace v Turecku a situací Čechů v této zemi. Metodologická část je kondenzovaná. Za ocenění stojí důsledná anonymizace informátorek (v textu respondentek). V rámci obhajoby by pak bylo dobré vysvětlit, proč byla tato anonymizace na místě.

Vlastní výkladová část (popis a interpretace dat) je v podstatě prvním tříděním. Jana Šmejkalová ve výpovědích svých informátorek hledala shody. Vycházela zde z teorie, kterou představila v teoretické části. Opřela se o nález Arcia a Johnsona, kteří tvrdí, že výchovné strategie matek migrantek vykazují shodné rysy napříč sociodemografickými charakteristikami. V této logice představila pohled matek na výchovu jejich dětí. Jen v některých momentech upozorňovala na různé strategie vyjednávání s partnerem, případně vymezování se vůči autoritativně vnímané normě. Jistě by bylo zajímavé se na problém podívat i z pohledu existence různých modelů přístupu k výchově a vyjednávání o ní. Nicméně každý autor má právo práci koncipovat podle vlastních preferencí a východisek. V tomto směru je studie přehledná. Možná i díky hledání shod se podařilo ukázat, že české matky stran výchovy předškolních dětí téměř rezignují na transmisi tureckých hodnot a norem, v některých ohledech je dokonce bojkotují. Zdá se, že transnacionální povaha migrace jim tento postoj umožňuje. Za sebe děti enkulturoují do české kultury a uvádějí je do českých sociálních okruhů (česká rodina, krajanská skupina). Díky transnacionální povaze migrace pak pro děti jistě bude efektivní přijmout tento vklad a využít ho při udržování kontaktu s „českým“ prostorem. Protože ženy zatím reflektují strategie, vyjednávání a efekty výchovy u dětí většinou předškolního věku (děti se neidentifikují s vrstevnickou skupinou), nemohla ve své studii Jana Šmejkalová uvažovat ani o akulturační trhlině, která by mohla naznačit, že transnacionální migranti neenkulturoují své děti do transnacionálního sociálního pole „lineárně“, resp. že tento proces nemusí být s ohledem na psychosociální vývoj dětí lineární.

Po formální stránce vy si text zasloužil ještě jednu korekturu, mrzí mne nejednotná citační norma. Doporučila bych internetové zdroje, zákony a literaturu sloučit do jednoho seznamu, není to ale chyba. Celkově je forma práce přívětivá, stejně jako jazyk autorky vyniká srozumitelností a čtivostí.

Práci hodnotím jako zdařilou. Oceňuji samostatnost a nasazení, s nimiž práce vznikala, stejně jako podnětný dialog učitel-žák. Práci hodnotím mezi výbornou a velmi dobrou.

V Praze 21. 1. 2015

Dana Bittnerová